

Vaat

SEBT GÜNÜ

KONUyla İLGİLİ METİNLER: *Yaratılış 22, İbraniler 11:17, Levililer 18:21, 1.Yuhanna 1:1-3, Romalılar 5:6-8, Yaratılış 23-25, Romalılar 4:1-12.*

HATIRLAMA METNİ: “İbrahim kocamış, iyice yaşlanmıştı. RAB onu her yönden kutsamıştı” (*Yaratılış 24:1*).

Sonunda, Tanrı'nın vaat ettiği gibi Sara, onun “yaşlılık döneminde” (*Yaratılış 21.2*) İbrahim'e bir oğul doğurdu ve İbrahim bebeğe İshak adını verdi (*bkz. Yaratılış 21:1-5*). Fakat İbrahim'in öyküsü sona ermekten çok uzaktı. Onun yaşamı kurban etmek için oğlunu Moriya dağına götürdüğünde can alıcı bir noktaya ulaşacaktı. Fakat İshak'ın yerini bir koç aldı (*Yaratılış 22:13*). Bu, Tanrı'nın, ulusları onun “soyu” (*Yaratılış 22:17, 18*) aracılığıyla bereketleyeceği taahhüdünün bir göstergesiydi. Elbette o soy İsa'ydı (*Elçilerin İşleri 13:23*). Yani, bu şaşkıncı (ve bazı yönlerden sıkıntılı) öyküde kurtuluş planı daha da fazla açıklanmıştır.

Buradaki derin ruhsal anlamlar ne olursa olsun, İbrahim'in ailesi yine de yaşadıkları yüzünden sarsılmış olmalıydı ve İbrahim'in geleceği açık değildi. Sara Moriya'daki kurbanlıktan sonra öldü (*Yaratılış 23*) ve İbrahim yalnız kaldı.

İbrahim daha sonra geleceğinin “doğru” olmasını güvenceye almak için inisiyatif kullandı. Oğlunun, ona iki oğul verecek olan (*Yaratılış 25:21-23*) Rebeka ile evlenmesini sağladı (*Yaratılış 24*) ve İbrahim'in kendisi de ona pek çok çocuk verecek olan Ketura ile evlendi (*Yaratılış 25:1-6*). Bu hafta, yaşamı sona erene kadar İbrahim'i takip edeceğiz (*Yaratılış 25:7-11*).

*21 Mayıs Sebt Günü'ne hazırlık için bu haftanın konusunu çalışın.

Moriya Dağı

Yaratılış 22:1-12 ve İbraniler 11:17 ayetlerini okuyun. Bu sinama ne anlam taşıyordu? Bu şaşırıcı olaydan hangi manevi dersleri çıkartabiliriz?

Yaratılış 22. bölüm dünya yazımında bir klasiğe dönüştü ve sadece ilahiyatçılara değil, filozoflara ve sanatçılara da ilham verdi. Fakat Tanrı'nın sinamasının taşıdığı anlamı kavramak kolay değil. Bu ilahi emir, Kutsal Kitap'ta daha sonra göreceğimiz insan kurban etme yasağıyla çelişiyordu (*Levililer 18:21*) ve elbette Tanrı'nın İshak üzerinden sonsuz bir antlaşma yapacağı vaadiyle uyuşmuyor gibiydi (*Yaratılış 15:5*).

O halde, Tanrı'nın ondan bunu yapmasını istemesindeki amaç neydi? Niye onu bu kadar zorlayıcı bir yöntemle sınıyordu?

Kutsal Kitap'taki "sinama" (İbranicesi *nissah*) kavramı iki zıt düşünceyi benimsemektedir. Yargılama düşüncesinden, yani sinanan kişinin yüreğinde ne olduğunu öğrenmek için yapılan bir yargılamadan bahsetmektedir (*Yasa'nın Tekrarı 8:2; Yaratılış 22:12 ile karşılaştırm*). Fakat aynı zamanda Tanrı'nın lütfunun sinanan kişinin yararına olduğuna dair güvence vermektedir (*Mısır'dan Çıkış 20:18-20*).

Bu durumda, İbrahim'in Tanrı'ya olan imanı onu "geleceğini" (soyunu) kaybetme riskini alacak noktaya taşıyordu. Buna rağmen Tanrı'ya güvendiği için, bütün bunlar anlaşılması çok güç olsa da, Tanrı'nın ondan istediğini yapacaktı. Sonuçta, görülmeyen ya da tamamen anlaşılmayan şeye güven duyulmuyorsa, imanın ne anlamı kalır ki?

Ayrıca, Kutsal Kitap imanı bizim Tanrı'ya verme ve O'nun için kurban etme yeterliğimizden ziyade (şüphesiz bunun da bir işlevi bulunmaktadır [*Romalılar 12:1*]), O'na güvenme ve hiç de layık olmadığımızın bilincinde olarak O'nun lütfunu alma yeterliğimizle ilgilidir.

Bu hakikat, daha sonra gerçekleşecek olaylarla yeniden doğrulandı. İbrahim'in tüm yaptıkları, gayretle gerçekleştirdiği pek çok iş, oğluyla yaptığı acı veren yolculuk, itaat ederek Tanrı'ya kendinin en iyisini sunmaya hazır olması ne kadar öğretici olsa da, onu kurtaramazdı. Peki neden? Çünkü Rab amaçlanan kurban için Bizzat Kendisi bir koç tedarik etmişti ve o koç yegâne kurtuluş umuduna, İsa'ya işaret ediyordu.

İbrahim bu yaşananlardan sonra lütfun ne olduğunu anlamış olmalı. Bizi kurtaran Tanrı için yaptıklarımız değildir, tersine Tanrı'nın bizim için yaptığıdır (*Efesliler 3:8; Romalılar 11:33 ile karşılaştırm*). Bununla birlikte, İbrahim gibi biz de Tanrı için çalışmaya çağırıyoruz. İbrahim'in davranışları bunu güçlü bir şekilde somutlaştırmaktadır (*Yakup 2:2-23*).

İbrahim ve İshak'ın Moriya dağındaki öyküsü kişisel olarak size imanınız ve onu gösterme biçiminiz hakkında ne anlatıyor?

Tanrı Sağlayacaktır

Yaratılış 22:8 14, 18 ayetlerini okuyun. Tanrı tedarik edeceğine dair verdiği sözü nasıl yerine getirdi? Tedarik edilen neydi?

İshak kurbanlık hayvanı sorduğunda, İbrahim hileli bir cevap verdi: “Oğlum, yakmalık sunu için kuzuyu Tanrı kendisi sağlayacak” (*Yaratılış 22:8*). Fakat İbranicedeki bu fiil aslında şu anlama da gelebilir: “Tanrı Kendisini bir kuzu olarak verecek.” “Tedarik etme” (*yir’eh lo*) fiili “Kendisini verecek” (ya da kelimesi kelimesine “Kendisi görecektir”) anlamına gelecek şekilde kullanılmıştır.

O halde burada bize gösterilen, Rab’in Kendisinin acı çektiği ve bizim günahlarımızın cezasını Kendisinin ödediği kurtuluş tasarısının özüdür!

Yuhanna 1:1-3 ve Romahlılar 5:6-8 ayetlerini okuyun. Bu ayetler Çarmlıh’ta gerçekleşen ve burada Moriya dağındaki kurbanlıkta delalet edilen şeyin ne olduğunu anlamamıza nasıl yardım ediyor?

Orada, Moriya dağında, çarmlıktan çok önce, “boynuzları sık çallara takılmış [kurbanlık] bir koç” (*Yaratılış 22:13*) doğrudan İsa’ya işaret ediyordu. İbrahim’in daha sonra “RAB’in dağında” (*Yaratılış 22:14*) ifadesiyle açıklamış olduğu gibi, burada “görünen” O’dur. İsa’nın Kendisi, İbrahim’in buradaki peygamberlik sözünü şu sözleriyle tekrarlayarak göstermişti: “Babanız İbrahim günümü göreceği için sevinçle coşmuştu. Gördü ve sevindi” (*Yuhanna 8:56*).

“Allah İbrahim’e oğlunu kurban etmesini emrederek onun imanını denerken, aynı zamanda müjde gerçeğini onun aklına işlemek için de bunu yapıyordu. İnsanların kurtuluşu için ebedi ve ezeli Allah’ın gerçekleştirdiği kurbanın büyüklüğü hakkında kendi tecrübelerinden bir şeyler anlasın diye, korkunç sınavın karanlık günleri boyunca çektiği ıstıraba izin verilmişti.”—Ellen G. White, *Atalar ve Peygamberler*, s. 154.

Burada gerçekleşenler çarmlıhta gerçekleşenleri ve Tanrı’nın bizim için ne kadar acı çektiğini daha iyi anlamamıza nasıl yardım edebilir? Bizim için gerçekleştirilmiş olana cevabımız ne olmalı?

Sara'nın Ölümü

Yaratılış 22:23 ayetinde Rebeka'nın doğduğu haberini görüyoruz. Bu, gelecekte İshak ile yapacakları evlilik için bir beklenti oluşturuyor (*Yaratılış 24*). Aynı şekilde, İbrahim'in karısı Sara'nın ölümü ve gömülmesinin haberi de (*Yaratılış 23*), onun gelecekte Ketura ile yapacağı evliliğe dair beklenti oluşturuyor (*Yaratılış 25:1-4*).

Yaratılış 23. bölümü okuyun. Sara'nın ölümü ve gömülmesi öyküsünün, Tanrı'nın İbrahim'e vaat ettiklerinin yerine gelmesinde ne işlevi bulunmaktadır?

Sara'nın ölümü konusundan, İshak'ın kurbanlığından sonra bahsedilmesi, onun neredeyse oğlunun yaşamına mal olan bu olaydan etkilenmiş olabileceğini akıllara getiriyor. Sara, yolculuklarında ve arada sırada yaşadığı iman kusurlarında (*Yaratılış 12:11-13*) nasıl kocasının yanında olduysa, bir şekilde "sınanmasında" da onun yanındaydı.

Her ne kadar Sara'nın olayı gerçekleştikten hemen sonra öğrenip öğrenmediğini bilmesek de, muhtemelen eninde sonunda yaşananları öğrenmiş olduğunu tahmin edebiliriz. Sara, önemli olan ya da kendisini rahatsız eden konularda sessiz kalacak bir kadın değildi (*Yaratılış 16:3-5; Yaratılış 18:15; Yaratılış 21:9, 10 ayetlerini karşılaştırın*). Öyküdeki eksikliği ve sessizliği ve hatta bu çarpıcı olayın ardından gelen ölümünün zamanlaması, onun fiziksel varlığının tersine, olaylarla olan bağlantısına dair daha çok şey söylüyor. İbrahim'in ilerleyen yaşı tekrarlanarak (*Yaratılış 24:1*) Sara'nın ilerleyen yaşından bahsedilmesi (*Yaratılış 23:1*), onun öyküdeki önemini gözler önüne seriyor.

Aslında, Eski Ahit'te kaç yıl yaşadığı belirtilmiş tek kadın Sara'dır. Bu da onun öyküde ne kadar merkezi olduğunu gösteriyor. Sara'nın gömüleceği yerin satın alınmasına odaklanılması (bölümün çoğunu bu konu kaplamaktadır), Vaat Edilen Ülke ile olan bağlantıyı vurgulamaktadır.

Sara'nın "Kenan ülkesinde" (*Yaratılış 23:2*) öldüğünün belirtilmesi, onun Tanrı'nın vaat ettiği toprakta öldüğü gerçeğini vurgulamaktadır. Sara, İbrahim'in kavminden olanlar içerisinde Vaat Edilmiş Ülke'de ölüp gömülen ilk kişidir. İbrahim'in kendisinden "konuk ve yabancı" (*Yaratılış 23:4*) diye bahsetmesi ve Het'in oğulları karşısında yürüttüğü ısrarlı tartışma, onun sadece o topraklarda bir mezar yeri satın almakla ilgilenmediğini, aslında o ülkeye kalıcı olarak yerleşmek istediğini gösteriyor.

Yaratılış 23:6 ayetini okuyun. Bu, İbrahim'in sahip olduğu itibar hakkında bize ne anlatıyor? Bu, Rab'bin gerçekleştirmek için onu kullandığı işin niteliğini anlamamız açısından neden çok önemlidir?

İshak'a Bir Eş

Yaratılış 24. bölüm Sara'nın ölümünden sonra İshak'ın evliliğinin öyküsünü anlatmaktadır. Bu iki öykü birbiriyle bağlantılıdır.

Yaratılış 24. bölümü okuyun. İbrahim oğlunun Kenanlılardan bir kızla evlenmesinden neden çok endişe duyuyordu?

İbrahim, Tanrı'nın vermiş olduğu, onun soyunun bu topraklara sahip olacağı vaadine dayanarak karısını gömmek için bir toprak almak istemişti. Şimdi de aynı şekilde İshak'ın Vaat Edilmiş Ülke'nin dışında bir yere yerleşmemesi konusunda ısrarcıydı (*Yaratılış 24:7*). Ayrıca, İshak'ın eşini Sara'nın çadırına götürmesi ve Rebeka'nın "annesinin ölümünden sonra" (*Yaratılış 24:67*) onu teselli ettiği bilgisi, İshak'ın annesinin ölümü sonrasında yaşadığı acıyı hatırlatarak yeniden Sara'nın ölümüne işaret etmektedir.

Bu öykü dualarla, duaların cevaplanmasıyla, Tanrı'nın tedariki ve insanların özgürlüğüne dair derslerle doludur. Öykü İbrahim'in şu sözleriyle başlıyor: "Yerin göğün Tanrısı RAB'bin adıyla ant içmeni istiyorum" (*Yaratılış 24:3*). İbrahim her şeyden önce, Mesih'in Kendisi de dahil İbrahim'in soyundan gelenlerin doğumlarıyla doğrudan irtibatlandırarak, Tanrı'nın Yaratan olduğunu kabul ediyor (*Yaratılış 1:1, Yaratılış 14:19*).

Rab'bin meleği ve "Göklerin Tanrısı" bahsi (*Yaratılış 24:7*), İshak'ı kurban olmaktan kurtarmak için gökten Gelen Rab'bin meleğine gönderme yapıyor (*Yaratılış 22:11*). Evreni denetleyen Tanrı, İshak'ı kurtarmak için araya giren Rab'bin meleği, bu evlilik konusunda da yol gösterecekti.

Fakat İbrahim, kadının Tanrı'nın çağrısına cevap vermeme olasılığını da açık tutuyor. Tanrı ne kadar kudretli olursa olsun insanları Kendisine itaat etmeye zorlamaz. Her ne kadar Tanrı'nın Rebeka için yaptığı plan onun Eliezer'i takip etmesi olsa da, Rebeka seçme özgürlüğünü elinde bulunduruyordu. Yani bu kadının gelmek istememesi mümkündü ve o durumda gelmeye zorlanmayacaktı.

Böylelikle burada Tanrı'nın bize, insanlara vermiş olduğu, O'nun çiğnemeyeceği (bunu yapsaydı, o artık özgür irade olmazdı) bir hürriyet olan özgür iradenin, özgür seçimin sırrına dair başka bir önemli örnek görmekteyiz. Fakat insanın sahip olduğu özgür irade ve bu özgür iradeyle yaptıkları pek çok korkunç hataya rağmen, bir şekilde sonunda Tanrı'nın sevgisinin ve iyiliğinin mutlaka galip geleceğine güvenebiliriz.

Her şeyin Tanrı'nın iradesi uyarınca olmasa da, hâlâ O'nun kontrolünde olduğunu bilmek neden bu kadar rahatlatıcıdır? Örneğin Daniel 2. bölümdeki gibi peygamberlik sözleri bunu bize nasıl kanıtlamaktadır?

İbrahim'e Bir Eş

Yaratılış 24:67-25:8 ayetlerini okuyun. İbrahim'in yaşamındaki bu son olaylar ne anlam taşıyor?

Sara öldükten sonra, İbrahim yeniden evlendi. İshak gibi o da Sara'nın ölümünden sonra teselli buldu (*Yaratılış 24:67*). Sara'nın anısı, oğlu gibi bu atanın zihninde de hâlâ canlı olmalıydı.

Fakat bu yeni eşin kimliği açık değil. Tarihçenin, Ketura'nın oğullarını Hacer'in oğulları ile Ketura'nın adını anmadan ilişkilendirmesi, Ketura'nın aslında (bazılarının öne sürdüğü gibi) Hacer olabileceğini düşündürüyor. Ayrıca İbrahim'in Ketura'nın oğullarına ve Hacer'in oğluna aynı şekilde davranması da dikkat çekicidir: Onların hepsini herhangi manevi etkilenmeden kaçınmak için uzağa gönderdi ve Sara'dan olan oğlu ile diğerleri arasında bariz bir ayrım yaptı.

İbrahim ayrıca "cariyelerinin oğullarına" armağanlar verirken (*Yaratılış 25:6*), "sahip olduğu her şeyi İshak'a bıraktı" (*Yaratılış 25:5*). "Cariyelerin" sınıflandırılması, Ketura'nın statüsünün de, Hacer gibi cariyelik olduğunu gösteriyor olabilir. Ketura'nın aslında Hacer olduğunun belirlenmesi ihtimali, aynı zamanda Sara'nın anısına yapılan ince dokundurmanın, İbrahim'in Ketura-Hacer ile yaptığı evliliğe bir giriş gibi olmasını açıklayabilir.

İlginç olan, Yaratılış 25:1-4, 12-18 ayetlerinde, İbrahim'in Ketura'dan olan çocuklarının ve aynı zamanda İsmail'in çocuklarının bir listesinin verilmiş olmasıdır. İbrahim'in, ona altı erkek çocuk vermiş olan Ketura ile olan evliliğinin soy ağacına karşılık onun diğer iki oğlunun (İshak ve İsmail) soyağacının verilmiş olması, belki de Tanrı'nın, İbrahim'in pek çok ulusa babalık yapacağına dair vermiş olduğu vaadinde doğrudan kanıt sağlama çabasıydı.

İkinci soyağacı, o da 12 oymaktan oluşan İsmail'in soyuyla ilgiliydi (*Yaratılış 17:20 ile karşılaştırın*). Yakup'un da 12 oğlu olacaktı (*Yaratılış 35:22-36*). Fakat elbette Tanrı'nın antlaşması İsmail'in değil, İshak'ın soyuna tahsis edilecekti (*Yaratılış 17:21*). Kutsal Yazı bu konuda çok açıktır.

İbrahim'in ölüm haberinin iki soyağacı arasına sıkıştırılmış olması da (*Yaratılış 25:7-11*) ayrıca Tanrı'nın bereketine tanıklık etmektedir. Bu, O'nun uzun yıllar önce İbrahim'e verdiği, "yaşama doymuş" olarak "ileri yaşta ölüp gömüleceksin" (*Yaratılış 15:15*) vaadinin tamamlandığını göstermektedir (*Vaiz 6:3 ile karşılaştırın*).

Sonunda Rab, Kutsal Yazı'da, imanla kurtuluşun Eski Ahit'inde, sahip olduğu iman büyük bir örnek, hatta belki en iyi örnek olarak tarif edilen, sadık kulu İbrahim'e verdiği lütuf vaadine bağlı kaldı (*bkz. Romahlar 4:1-12*).

EK ÇALIŞMA: İbrahim Tanrı'nın planlarını paylaştığı sıra dışı peygamber olduğu için (*Yaratılış 18:17*), Tanrı İbrahim'in insan dünyasına girdi ve Oğlu'nun kurbanlığı sayesinde gerçekleşecek olan kurtuluş tasarısını bir dereceye kadar onunla paylaştı.

"İshak dünyanın günahları için sunulmuş bir kurban olan Allah'ın Oğlu'nun bir temsiliydi. Allah İbrahim'e insanların kurtuluşu müjdesini aşılayacaktı. Bunu gerçekleştirmek ve bir yandan onun imanını sınarken bu hakikati onun için de bir gerçekliğe dönüştürmek için, ondan sevdiği oğlu İshak'ı kesmesini istedi. Bu karanlık ve korkunç deneme sırasında İbrahim'in katlandığı tüm acı ve kederin amacı, düşmüş insanoğlunu kurtarma tasarısını onun zihnine derinlemesine aşılama. Bizzat kendisi tecrübe ederek, sınırsız Allah'ın insanı mutlak yok oluştan kurtarmak için Kendi Oğlu'nu vererek gösterdiği özverinin ne kadar tarifsiz olduğunu anlaması sağlandı. İbrahim için, hiçbir zihinsel işkence kendi oğlunu kurban etme ilahi emrine itaat ederken katlandığıyla eşdeğer olamazdı."—Ellen G. White, *Testimonies for the Church [Kilise İçin Tanıklıklar]*, 3. cilt, s. 369.

"İbrahim yaşlanmıştı ve yakında ölecek gibiydi; ancak soyuna verilen vadin gerçekleşmesini sağlamak için yapması gereken bir iş daha kalmıştı. Allah'ın yasasının koruyucusu ve seçilmiş halkın babası olarak kendisinden sonra gelmek üzere ilahî olarak atanmış kişi İshak'tı, ancak halen bekârdı. Kenan ülkesinin sakinleri putperestliğe teslim olmuş durumdaydılar, bu nedenle Allah Kendi halkından kişilerin onlarla evlilik yapmasını, bu evliliklerin sapkınlığa götüreceğini bilerek, yasaklamıştı. Ata, oğlunu çevreleyen yozlaştırıcı unsurların tesirinden korkuyordu . . . İbrahim'in zihninde oğluna eş seçme meselesi hayatı önemdeydi; onu Allah'tan uzaklaştırmayacak biriyle evlendirmek için can atıyordu . . . İshak babasının bilgeliğine ve sevgisine güvenerek konuyu memnuniyetle ona teslim etti ve yapılan seçimin bizzat Allah'ın yönlendirmesiyle olacağına inandı."—Ellen G. White, *Atalar ve Peygamberler*, s. 171.

Tartışma Soruları:

1. İbrahim'in İshak'ı kurban etmeye razı gelmesi konusunda sınıfta konuşun. Bu öykünün nasıl bir imanı gözler önüne seriyor olduğunu hayal etmeye çalışın. Bu hikaye hakkında son derece şaşırtıcı fakat aynı zamanda sıkıntı verici olan nedir?
2. Peki ya özgür irade hakkına ne söylemeli? İmanımız bir gerçekliğe dönüşmediği sürece neden hiçbir anlam ifade etmemektedir? Kutsal Kitap'ta hangi özgür irade örneklerine sahibiz ve insanlar yanlış seçimler yapmış olsalar dahi Tanrı'nın iradesi sonunda ne şekilde yerine gelmektedir?